

Betaalbare energie moet absolute voorrang krijgen boven CO₂-reductie

Posted on 21 augustus 2025 by Maarten van Andel

Nederland heeft geen energiebeleid. Nederland heeft alleen klimaat- en energiebeleid. Overall waar het woord energie opduikt staat in dezelfde zin ook iets over klimaat of duurzaamheid. Die beleidsmatige menging leidt tot onduidelijke prioriteiten en schadelijke effecten zoals netcongestie en energiearmoede. Deze schadelijke effecten kunnen worden tegengegaan met gericht energiebeleid dat beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie als eerste levensbehoefte boven CO₂-reductie stelt.

Bescherm burgers en bedrijven tegen klimaatverandering

Daarnaast moet er gericht klimaatbeleid komen dat bescherming tegen risico's van klimaatverandering boven CO₂-reductie stelt. Nederland kan samen met andere

landen naar vermogen CO₂ reduceren, maar niet de wereldwijde klimaatverandering in de komende 25 jaar beïnvloeden. Nederland kan daarentegen wel de bescherming van belastingbetalende burgers en bedrijven tegen klimaatverandering verbeteren. Dat laatste moet dus beleidsmatig prevaleren, want goed kabinetsbeleid kenmerkt zich door passende maatvoering, duidelijke prioriteiten en aangetoonde uitvoerbaarheid – in plaats van wereldwijde toekomstdoelen waarop we vrijwel geen invloed hebben, en waarvan niemand weet of en hoe die gerealiseerd kunnen worden.

Hoofdstuk 5 van het regeerprogramma van het demissionaire kabinet-Schoof draagt als titel 'Energietransitie, leveringszekerheid en klimaatadaptatie'. Dat klinkt veelbelovend, want het suggereert dat energiebeleid met name is gericht op leveringszekerheid en klimaatbeleid met name is gericht op adaptatie (aanpassing). Een tweetal gestelde doelen blijken vervolgens toch mengsels te zijn van verschillende en ook strijdige energie- en klimaatdoelen:

- Vergroten van energieonafhankelijkheid en het stimuleren van duurzame energieproductie, met aandacht voor een veilige en gezonde leefomgeving en een weerbaar energiesysteem.
- Borgen betaalbare energie voor mensen met een kleine beurs; Verminderen van uitstoot van broeikasgassen conform de doelen van het Parijsakkoord en zoals o.a. vastgelegd in de Europese en Nationale Klimaatwet.

Het terechte streven naar meer energieonafhankelijkheid wordt in dezelfde zin getorpedeerd door het stimuleren van duurzame energieproductie. De Chinese zonnepanelen en Afrikaanse zeldzame metalen die nodig zijn voor hernieuwbare energieproductie dreigen onze energieonafhankelijkheid te verkleinen in plaats van te vergroten. De essentiële borging van betaalbare energie als eerste levensbehoefte wordt in één adem onderuitgehaald door het verminderen van uitstoot van broeikasgassen conform de doelen van het Parijsakkoord. Meer windmolens en zonnepanelen verhogen de energieprijzen structureel, blijkt zowel in Nederland als in Duitsland.

Zonder elektriciteit stopt alles

Het mengen van strijdige doelen zonder prioriteiten te stellen is geen beleid, en zeker geen energiebeleid. Een tweetal andere doelen van het regeerprogramma

lijken meer houvast te bieden:

- Met voorrang oplossen van netcongestie
- Versterken van de leveringszekerheid en voorzieningszekerheid

Dit zijn duidelijke enkelvoudige doelen, zonder menging en verzwakking met andere doelen. Zoals het er staat krijgt het oplossen van netcongestie voorrang boven andere klimaat- en energiedoelen, dus ook boven CO₂-reductie. Dat lijkt me ook terecht. Zonder elektriciteit stopt alles, ook verduurzaming. Als mensen zonder verwarming, mobiliteit en communicatie komen te zitten moet het versterken van de leveringszekerheid en voorzieningszekerheid van energie voorrang krijgen boven het reduceren van CO₂-uitstoot.

Haal onzindelijke klimaatwetten van tafel

Het goede nieuws is dat dat ook wel zal gebeuren als puntje bij paaltje komt. Dat hebben we in 2022 gezien tijdens de energiecrisis. De overheid kwam onmiddellijk met prijsplafonds en accijnsverlagingen toen de benzine-, gas- en elektraprijzen de pan uitrezen. Toenmalig klimaatminister Rob Jetten kwam tegen alle internationale klimaatafspraken in vlot met investeringsvoorstellen voor aardgasboringen in de Noordzee en LNG-terminals in Delfzijl. Het zou veel duidelijkheid verschaffen als deze prioriteitstelling ook als gericht energiebeleid in een regeerakkoord zou staan, zonder menging en afzwakking met klimaat- en duurzaamheidsbeleid.

Energie is een eerste levensbehoefte, net als voedsel en schoon drinkwater. Zonder energie komen we om van de kou, kunnen we geen water zuiveren en geen voedsel verbouwen. Zonder energie kunnen we niet communiceren en ons niet verplaatsen. Zonder energie is er geen zorg, geen dijkonderhoud, geen defensie en geen veiligheid. Energie verdient daarom gericht beleid, zonder menging met andere beleidsterreinen zoals klimaat en verduurzaming. Daartoe moeten de onzindelijke klimaatwetten van tafel, die CO₂-reductie afdwingen ten koste van letterlijk alles. Daartoe moet er ook meer prioriteit komen voor energiebesparing. Energiebesparing reduceert gratis CO₂ en bevordert onze energieonafhankelijkheid.

Stel veiligheid en welzijn voorop

Klimaat en verduurzaming dienen in gericht energiebeleid secundaire doelen te zijn,

die aan de kant gaan als de primaire doelen van energiebeschikbaarheid, -betrouwbaarheid en -betaalbaarheid in het geding komen. Dat zou in een nieuw regeerakkoord klip en klaar verwoord moeten worden. Energie zou beleidsmatig net zo moeten worden behandeld als voedsel. Niemand gaat vergoelijken dat we soms niet zouden kunnen eten vanwege stikstofbeleid. Dat zou politieke en journalistieke zelfmoord zijn. Het is bizar dat politici en journalisten wel durven te vergoelijken dat er soms geen stroom is vanwege CO₂-beleid.

Naast gericht energiebeleid moet er in een nieuw regeerakkoord ook gericht klimaatbeleid komen, met prioriteit voor klimaatadaptatie. Dat is essentieel voor de veiligheid en het welzijn van alle mensen in Nederland, en ook voor het behoud en de diversiteit van onze natuur. In hoofdstuk 5 van het huidige regeerakkoord wordt hiertoe het volgende doel gesteld:

- Aanpassen aan, voorbereid zijn op en omgaan met klimaatverandering (klimaatadaptatie)

Het is goed dat dit zo expliciet wordt gezegd, maar het heeft nog wel invulling en uitvoering. Nederland moet zich in de komende 10-15 jaar in elk geval structureel aanpassen aan zeespiegelstijging, warme, droge periodes en overvloedige regenval, met dijkverzwaring en gemoderniseerde zoetwaterhuishouding. Dat moeten samenhangende projecten zijn vanuit Rijkswaterstaat en de waterschappen, die net als de Deltawerken over meerdere kabinetsperiodes worden uitgevoerd. We kunnen als erkende waterexperts in ons laaggelegen Nederland niet blijven kampen met achterstallig dijkonderhoud en verouderde zoetwaterhuishouding.

Klimaatmitigatie door CO₂-reductie zou in dergelijk gericht klimaatbeleid secundair moeten zijn aan klimaatadaptatie. Het is goed om samen met andere landen te streven naar minder fossiel brandstofverbruik en CO₂-uitstoot, maar die doelen moeten ondergeschikt zijn aan de veiligheid en de voedselvoorziening van Nederlandse burgers. Het zou veel duidelijkheid verschaffen als deze prioriteitstelling in gericht klimaatbeleid in een regeerakkoord zou staan, zonder menging en afzwakking met CO₂- en duurzaamheidsbeleid.

Unieke kans voor kiezers en gekozenen

Een nieuw parlement en kabinet hebben na 29 oktober een unieke kans om tien jaar peperduur ondoelmatig gemengd energie- en klimaatbeleid te hervormen naar betaalbaar doelmatig energiebeleid en betaalbaar doelmatig klimaatbeleid. De ambities van minder fossiel brandstofverbruik en CO₂-uitstoot hoeven niet van tafel, maar de klimaatwetten die deze ambities ten koste van alles inclusief energiebeschikbaarheid, -betaalbaarheid en veiligheid afdwingen wel.

We hebben als burgers en kiezers een unieke kans om te stemmen op zo'n hervorming. Laten we afrekenen met politiek correcte klimaatdogmatiek en onzindelijke klimaatwetgeving, en de dingen gaan doen waar mens en milieu werkelijk beter van worden.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!